

Boo Miljö- och Naturvänner

www.boonatur.se

Saltsjö-Boo 2011-01-31

Nacka kommun

Planenheten

131 81 Nacka

Yttrande över Översiktsplan för Nacka kommun

Samrådsversion november 2010

Boo Miljö- och Naturvänner tycker att ambitionen med helhetsgreppet kring översiktsplanen och de olika underlagen och programmen är mycket positiv. Vi anser dock att den utbyggnadstakt som översiktsplanen presenterar absolut är för hög. Vad kommer att offras för att Nacka skall kunna växa med 25 000 personer på 10 år? Är det intelligent att göra irreversibla skador i viktiga natur- och rekreationsområden för att vinna racet och maximera inflyttningen? Det anser inte vi! Vi vill att Nacka skall vara en attraktiv plats att bo och verka på även i framtiden och att Nacka ska behålla sin identitet med närhet till natur och vatten.

Samrådsversionens material är omfattande och vi tvingas därför begränsa yttrandet till **föreslagen utbyggnadstakt, behovet av trafiklösningar och värnandet om Nackas naturområden**, som vi ser som huvudfrågorna i översiktsplanen samt till **hur de föreslagna utbyggnadsplanerna berör kommundelen Boo**.

De tidigare på samråd utsända programmen för kulturmiljö, grönstruktur och kustmiljö är grundliga och ligger som underlag för översiktsplanen. I övrigt ger översiktsplanen dock ett magert intryck som planunderlag. Kapitlet ”Trafik” är mycket knapphändigt belyst, trots att ett flertal nya trafiklösningar är nödvändiga, för att den föreslagna utbyggnaden överhuvudtaget ska fungera.

Det är lätt att instämma i de övergripande målen. Men skrivningen ger intryck av att allt kan vinnas, inget behöver gå förlorat, vilket självklart inte överensstämmer med verkligheten. Vi saknar den eller de sammansatta konkreta bilderna av visionerna. Ytterligare utredningsmaterial måste tillkomma för att ge trovärdiga alternativ, som kan debatteras och diskuteras.

Skissen till mark- och vattenanvändning på sidan 59 i Översiktsplan för Nacka är alltför summarisk och dessutom mycket svår att orientera sig i. Vägar och trafikleder har inte lagts in på planen och områdena har inte heller namnsatts eller beskrivits i texten.

Boo Miljö- och Naturvännerns samrådsyttrande över Grön- resp. Kustprogrammen (KFKS 2007/888-212 samt KFKS 2007/887-212) är i stora delar relevant även avseende översiktsplanen. Läs därför det yttrandet som en bilaga till detta yttrande.

Utbyggnadstakt - befolkningsutveckling

Stockholmsregionen planeras enligt den nya regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010, växa med 250 000 invånare på 10 år och ytterligare 250 000 fram till 2030.

I Översiktsplanen för Nacka sidan 37 sägs *"För att förverkliga visionen i RUFS gäller det att stärka regionens kapacitet och attraktionskraft i konkurrens med andra regioner."* Av regionens beräknade befolkningsökning planeras Nacka att växa med 25 000 invånare de närmaste 10 åren, varav ca 10 000 i Boo, med fortsatt tillväxt till 2030, dock inte uttalat med hur mycket.

På Nacka kommuns hemsida står under befolkningsstatistik för 2009 *"Nacka hade den andra största befolkningsstillväxten i länet och den tredje största i riket under året"*.

Detta är väl inte ett sprinterlopp, som helst ska vinnas, utan frågan är väl om Nacka kan behålla hög kvalitet som bostadsort och arbetsplats för sina invånare?

Alla kommuner ställer inte upp på samma utbyggnadstakt, men Nacka gör det. Och Värmdö, vilket också berör Nacka, eftersom Värmdös invånare är beroende av Nackas trafiklösningar för bil- och kollektivtrafik för att ta sig in i eller förbi Stockholms innerstad.

Värmdö är den snabbast växande kommunen i hela landet, procentuellt räknat, från 18 000 invånare 1980 till ca 39 000 år 2010. Enligt Värmdös översiktsplan 2010-2030 planeras ökningen som mest till 10 000 på 10 år, dvs 20 000 till år 2030.

Eftersom kommunerna är så sammanlänkade känns det för övrigt märkligt att Nackas översiktsplan sträcker sig bara 10 år framåt, men Värmdös 20 år.

Sammantaget planeras alltså för en befolkningsökning på **35 000 invånare i Nacka och Värmdö under de närmaste 10 åren**. En utbyggnad som motsvarar byggandet av en hel mindre svensk stad på 10 år. Är detta nödvändigt? Ordet konkurrens i citatet ovan för tankarna till tävlan och överlevnad. Överlever inte Nacka, om vi inte bygger ut enligt översiktsplanen? Vi är oroliga, för vad man offerar med denna utbyggnadstakt.

Behovet av trafiklösningar

Redan idag är transportsystemet mellan Nacka och Stockholm mycket hårt belastat. I rusningstid sträcker sig köerna ibland ända till trafikplats Orminge. Bussarna är fulla och får stå i busskö för att kunna släppa av resenärerna vid Slussen. Tilläggas ska även att under planperioden kommer Slussen sannolikt att börja byggas om, vilket under byggtiden kommer att innebära stora problem för alla de bussresenärer som dagligen passerar där. Att under dessa förhållanden försöka att kraftigt höja andelen kollektivtrafikresenärer kommer sannolikt att kräva extraordinära åtgärder. Extraordinära och visionära idéer syns det dock inte mycket av i översiktsplanen. **Tror kommunen att det är möjligt att öka Nacka och Värmdös befolkning med 35 000 personer på 10 år, när kapacitetstaket är nått för såväl bil- som kollektivtrafiken redan idag?** Trafikstrategin får svara på den frågan men 10 år, när det gäller infrastrukturplanering, är en relativt kort tid.

Sannolikheten att många av de objekten kommunen presenterar på sin ”önskelista” är på plats inom 10 år tror vi är låg. Ett ytterligare problem är, att varje ny anslutning mot Värmdöleden kommer att innebära att ytterligare trafik måste vävas in i huvudflödet, vilket leder till ytterligare köbildning. Att dessutom satsa på en helt ny trafikplats Boo känns märkligt.

I dokumenten lyfts många idéer kring framtida kollektivtrafikförsörjning. Många av dessa är sannolikt en förutsättning för att klara den befolkningstillväxt som förutspås. Om det införs brukaravgift på Skurubron kommer trycket på kollektivtrafiken ytterligare att öka. Det är viktigt att kommunen tillsammans med Trafikverket och SL arbetar mycket aktivt och visionärt med dessa frågor framöver.

God kollektivtrafikförsörjning

Under *Mål* på sidan 23 i översiktsplanen står att läsa:

”Nya bostäder och arbetsplatser av större omfattning ska ha god kollektivtrafikförsörjning.”

Detta är naturligtvis ett mycket bra och nödvändigt mål. Frågan är vad kommunen egentligen avser med god kollektivtrafikförsörjning? Om man tittar på planerna för bostäder vid Telegrafberget och möjligheterna till kollektivtrafikförsörjning av området blir man lite brydd. Med nu givna förutsättningar lär transporter till/från området i huvudsak ske med bil (se vårt yttrande över KFKS 2001/108-214).). Hur den goda kollektivtrafikförsörjningen till Marinstaden ska gå till kan man också undra över.

Värnandet om Nackas naturområden

Naturkonsekvenser

I konsekvensbeskrivningen anger man att inget regionalt miljömål bedöms påverkas negativt (inget mål markeras med fet stil). Lite längre ner i dokumentet sidan 24 anges dock att *”Förslaget till översiktsplan bedöms kunna medföra negativa konsekvenser för bevarandet av naturmiljö genom de utredningsområden som kan komma att ianspråkta områden med höga naturvärden”*. Boo Miljö- och Naturvänner bedömer att exploatering av värdefulla områden, samt exploatering av områden som utgör strategiska delar av kommunens grönstruktur, kommer att påverka miljömålen negativt, främst målen *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Gröna kilarna, reservatsmark etc

I planen sidan 53 anges *”Att stärka sambanden mellan områden i de gröna kilarna hör till de viktigaste frågorna i planeringen av grönstrukturen”*. Detta är mycket positivt, men stämmer dåligt med planerna i Ryssbergen, Telegrafberget, Ramsmora och området väster om Kils Gård. De kan väl knappast anses stärka sambanden i Nacka-Värmdökilen? Så vi ifrågasätter hur styrande denna skrivning kommer att bli.

Utpekade naturvärden

Endast ett begränsat antal områden med höga naturvärden pekas ut i kartmaterialet. Vi vill, likt i yttrandet över grönprogrammet, påpeka att många värdefulla och strategiska naturområden saknas i materialet.

Med tanke på hur befolkningstillväxten kommer att hanteras avseende förtätningar osv ser vi med stor oro på, att man inte tar hänsyn till betydelsen av tätortsnära mindre naturområden samt gröna korridorer mellan värdekärnor (oavsett om det finns hotade arter eller tvåhundraåriga ekar där eller ej).

Med kraftigare exploatering och genom felaktig skötsel finns också en tendens till att områden med naturmark med blommande ängar, bryn, sly och buskage, torrakor och multnad ved successivt övergår till städad parkmark, vilket kraftigt minskar den biologiska mångfalden.

Naturen som rekreation

Det finns en del skrivningar kring att tillgängliggöra naturområden. Boo Miljö- och Naturvänner har länge propagerat för att det också måste få finnas icke tillrättalagd natur för att stimulera upptäckarlust och äventyr. Alla naturområden behöver inte ha fikabord och grusade stigar för att vara attraktiva för medborgarna.

Utöver det rekreativa i att leka i naturen finns det stora folkhälsoaspekter i den tätortsnära naturen. Att bevara och utveckla tätortsnära grönområden leder till bättre folkhälsa i många befolkningsgrupper. Det är viktigt att kommunen strävar efter en balans mellan bostäder och grönområden. Blir det för många boende, som skall dela på ett litet grönområde, tappar det sin rogivande effekt och blir istället nedslitet och oattraktivt.

Utbyggnadsplaner för Boo

Utbyggnad av Orminge centrum och Björknäs centrum En utveckling av redan existerande centrum är att föredra som idé framför utbyggnad av nya enklaver som Tollare och Telegrafberget.

Tollare och Telegrafberget

Förverkligas byggandet av hela Tollare-området enligt planerna, så förloras omistliga naturvärden och Boo-borna förlorar sitt enda större sammanhängande naturområde.

Den planerade utbyggnaden av Telegrafberget medför ett intrång i Nacka-Värmdökilen på ett mycket olyckligt sätt. Bägge områdena ligger som enklaver med långa anslutningar till befintlig kollektivtrafik och befintligt vägnät.

Boo-tippen, Boo trafikplats

Ett område, oklart exakt var, men vi tänker oss att det är nuvarande Boo-tippen, har markerats för "Arbetsplatsområden och tekniska anläggningar". Boo-tippen ligger i ett naturområde, som sträcker sig ända fram till Gamla Värmdövägen. Mitt i området planeras också för Boo trafikplats med anslutningar till Värmdöleden.

I just denna del av Boo finns inget annat sammanhängande större naturområde, varför det bör lämnas som naturmark i planen.

Område väster om Kils Gård

Ytterligare ett område har markerats för "Arbetsplatsområden och tekniska anläggningar" utan vidare beskrivning, naturområdet väster om Kils Gård. I grönstrukturprogrammet är området upptaget med flera höga upplevelsevärden och har givits klass 3, K3 Ekoberget-Kil, värdekärna av kommunalt värde.

Det ligger som en utvidgning av hela Velamsundsområdet. Det är alltså ett område, som inte bör vara aktuellt för planering.

Velamsund

Under rubriken *Tillvarata kulturmiljöerna*, sidan 22 i översiktsplanen står bl.a. följande att läsa:

”Ett framsynt tillvaratagande och brukande av kulturarvet i all dess mångfald är en nödvändig utgångspunkt i den översiktliga planeringen.”

Om man tittar på den kommunala verkligheten och studerar vad kommunen nyligen menade med detta blir vi oroliga. I ett av kommunens värdefullaste naturreservat och i en av kommunens värdefullaste gårdsmiljöer har man godkänt en ur kulturhistoriskt perspektiv och med hänsyn till landskapsrummet undermålig placering och utformning av ett nytt stort ridhus och stall. Ytterligare byggnader är planerade. Här vill vi förtydliga, att vi varken är emot ridverksamhet eller ett nytt ridhus, men vi anser att man långtifrån *framsynt tillvaratagit* områdets unika kulturmiljö.

Det finns en ambition att ”utveckla och aktivera” naturreservatet, som inte överensstämmer med reservatets föreskrifter och som utan en helhetslösning vad gäller utformningen av området som helhet på sikt riskerar att bli förödande för denna känsliga kulturmiljö.

Ramsmora

Under rubriken *Ramsmora*, sidan 60 i översiktsplanen står att läsa:

”Det bör ändå finnas möjligheter att inom området lokalisera enstaka verksamheter som skola, förskola eller idrottsanläggning.”

I andra områden med höga naturvärden eller viktiga ekologiska funktioner har kommunen trots vissa ambitioner misslyckats med att låta projekteringen ta hänsyn till utpekade värden. Det tydligaste exemplet på detta är hur man hanterat den värdefulla naturmiljön i Tollare.

Ramsmora ligger mitt i Nacka-Värmdökilen och bör undantas från bebyggelse och alltså inte vara ett område för *utredning och diskussion*.

Fortsatt förtätning av villaområdena

Eftersom förtätningen innebär att mycket vegetation på tomtmark huggs ner, så är skyddet av befintlig vegetation mycket viktigt i de nya detaljplanerna. Det är också viktigt att kommunen tydligt styr utformningen av nya byggnader, så att dessa anpassas på ett så bra sätt som möjligt till områdenas karaktär och eventuella kulturhistoriskt värdefulla och känsliga miljöer. Se exempelvis vårt yttrande över området kring Boo herrgård (KFKS 2002/391-214).

Slutord

Mycket har hänt som tyder på en vilja hos Nacka kommun att ta naturmiljöfrågorna mera på allvar. Kommunen har genom åren nu inrättat **12 naturreservat** och fler är planerade. Under innevarande mandatperiod har en **naturreservatsnämnd** bildats för förvaltningen av reservaten.

Det är också positivt, att kommunen äntligen utsett någon med utpekat ansvar som **stadsarkitekt** samt att man har ambitionen att anställa en **kommunekolog**. Även en **naturvårdsplan** har utlovats, vilket ytterligare kommer att förstärka kommunens förmåga att hantera naturfrågorna på ett professionellt och integrerat sätt.

De utarbetade **programmen för kulturmiljö, grönstruktur och kustmiljö**, som ligger som underlag för översiktsplanen är grundliga.

Å ena sidan ser vi denna ökade satsning på bättre beslutsunderlag i form av inventeringar och analyser samt utökad kompetens inom kommunen, och å den andra sidan visar Översiktsplanens utbyggnadsvision på en helt annan vilja.

Den föreslagna utbyggnaden är ett starkt hot mot Nackas kvarvarande natur. Vi anser inte, att det kommer att vara möjligt att genomföra en stark utbyggnad utan stora eftergifter, såväl för invånarnas möjligheter till rekreation i naturområden som för den biologiska mångfalden.

För Boo Miljö- och Naturvänner

Martin Larsson (vice ordf.)

Kerstin Lundén (ordf.)